

Analysis of the Relationship between Proponents of Impulse Buying with ANP, DEMATEL and ISM Techniques

Hamed Arab Ahmadi

Ph.D student in Business Management, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran,
Email: Hamed_1580@yahoo.com

Seyed Abdullah Heydarieh

*corresponding author. Assistant Professor, Department of Management, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran. Email: a.heidariyeh@semnaniau.ac.ir

Younes vakilol roaaya

Assistant Professor, Department of Management, Semnan Branch, Islamic Azad University, Semnan, Iran. Email: y.vakil@semnaniau.ac.ir

Abstract

Nowadays, as markets become more competitive, marketing executives are trying to innovate their products. They can be distinguished from one another. Nostalgic products are products that can create a lasting reminder for people to act as a kind of buying stimulus. There is usually no pre-planning for these types of products and they are not on the (physical and mental) list of consumers. In this study, we attempt to analyze the relationship between the variables affecting Impulse Buying with emphasis on nostalgic products. Initially, by studying the background of relevant research, the variables were identified and screened by expert opinion using fuzzy Delphi method. The statistical population consisted of 15 experts including university professors and marketing managers in Tehran, using fuzzy dimensional techniques to determine the effectiveness of effectiveness, fuzzy network analysis for weight determination and interpretive structural equations for leveling and analyzing the relationships between variables. The results of the fuzzy dematel showed that the variables "individual characteristics" and "product characteristics" had the most effect and the variables "store characteristics" and "psychological characteristics" had the most effect. According to the findings of the fuzzy network analysis, the "nostalgia driven" variable has the most weight and importance and the results of the interpretive structural equations showed that the "nostalgic motivated" variable is at the top of the model and marketers should consider it as One of their prioritiesfor improvements to consider.

Keywords: Impulse Buying, Nostalgic products, Fuzzy Dematel, Fuzzy network analysis and interpretive structural equations.

Citation: Arab Ahmadi, H., Heydariyeh, S.A., & Vakilol roaaya, Y. (2019). Analysis of the Relationship between Proponents of Impulse Buying with ANP, DEMATEL and ISM Techniques. *Consumer Behavior Studies Journal*, 6 (2), 174-198. (In Persian)

تحلیل رابطه بین پیشان‌های خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تکنیک‌های ANP و DEMATEL

حامد عرب احمدی

دانشجوی دکتری مدیریت بازارگانی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

ایمیل: Hamed_1580@yahoo.com

سید عبدالله حیدریه

*نویسنده مسئول، استادیار گروه مدیریت، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران.

ایمیل: a.heidariyeh@semnaniau.ac.ir

یونس وکیل‌الرعایا

استادیار گروه مدیریت، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران. رایانامه: y.vakil@semnaniau.ac.ir

چکیده

امروزه با رقابتی شدن بازارها، مدیران بازاریابی در صدد ایجاد نوآوری در محصولات خود هستند تا بتوانند از این طریق از رقبا متمایز شوند و یکی از موضوعاتی که می‌تواند در این زمینه مفید واقع شود کاربرد نوستالوژی در بازاریابی است. محصولات نوستالوژیک محصولاتی هستند که می‌توانند با یادآوری گذشته برای افراد جذبیت ایجاد کرده و به عنوان نوعی محرك خرد عمل کنند. معمولاً برای خرید این نوع محصولات از قبیل برنامه‌ریزی صورت نمی‌گیرد و در لیست (فیزیکی و ذهنی) مصرف‌کنندگان جای ندارند. در این پژوهش، تلاش شده به تحلیل رابطه بین متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک پرداخته شود. در ابتدا با مطالعه پیشینه پژوهش‌های مرتبط متغیرها شناسائی و با نظرات خبرگان و به روش دلفی فازی غربال‌گری شدند. جامعه آماری، ۱۵ خبره شامل استادیار دانشگاهی و مدیران بازاریابی شهر تهران می‌باشد و از تکنیک‌های دیمتل فازی برای تعیین شدت اثرگذاری و اثربری، از تحلیل شبکه فازی برای تعیین وزن و از معادلات ساختاری تفسیری برای سطح‌بندی و تحلیل روابط بین متغیرها استفاده شده است. نتایج حاصل از دیمتل فازی نشان داد که متغیرهای "ویژگی‌های فردی" و "ویژگی‌های محصول" بیشترین اثرگذاری و متغیرهای "ویژگی‌های فروشگاه" و "ویژگی‌های روانشناختی" بیشترین اثربری را داشته‌اند. بر اساس یافته‌های تحلیل شبکه فازی، زیرمتغیر "نوستالوژی برانگیخته" بیشترین وزن و اهمیت را دارد و نتایج معادلات ساختاری تفسیری نشان داد که متغیر "نوستالوژی برانگیخته" در سطح اول مدل قرار گرفته است و بازاریابان باید آن را جزو اولویت‌های خود برای بهبود در نظر بگیرند.

واژه‌های کلیدی: خریدهای برنامه‌ریزی نشده، محصولات نوستالوژیک، دیمتل فازی، تحلیل شبکه فازی و معادلات ساختاری تفسیری.

استناد: عرب‌احمدی، حامد؛ حیدریه، سید عبدالله؛ وکیل‌الرعایا، یونس (۱۳۹۸). تحلیل رابطه بین پیشان‌های خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تکنیک‌های ANP و DEMATEL. *مطالعات رفتار مصرف کننده*, ۶(۲)، ۱۷۴-۱۹۸.

۱. مقدمه^۱

بسیاری از تصمیمات خرید مصرف‌کنندگان، درون فروشگاه و در برخورد با یکسری از محصولات که به عنوان محرك عمل می‌کنند صورت می‌گیرند. این گونه تصمیمات، به دلیل این که بدون آمادگی قبلی و به صورت آنی (Hawkins, Cani & Besst, 2017, Geetha & Puccinelli, Goodstein, Grewal, Bharadhwaj, 2016 2009 2009, Raghbir & Stewart, 2009) در ارتباط با خریدهای برنامه‌ریزی نشده، ویژگی‌های معاشرتی فروشنده‌گان و فضای داخلی فروشگاه، (Nikbakht, Khodadad Hosseini & Moshabaki 2016) تأثیر عوامل درون‌فروشگاهی، (Abdolvand, Heidar zadeh & Hassan zadeh 2015) تأثیر عوامل فردی (هیجان و عزت نفس)، Jacqueline, James & Doug Graa, Dani-Elkebir & Bensaid (2014) (2012) اثر ویژگی‌های محصول و محیط خردمند، Mihic & Kursan نقش محركهای محیطی فروشگاه و عوامل اجتماعی، (2003) (2009) Jiyeon Wirtz نقش تفاوت‌های فردی را مورد بررسی قرار داده‌اند. در این پژوهش Herabadi, Verplanken & Van Knippenberg در ارتباط با خریدهای برنامه‌ریزی نشده، محصولات نوستالوژیک مورد بررسی قرار گرفته است. این احتمال وجود دارد که مصرف‌کنندگان با ورود به فروشگاه و با دیدن محصولات نوستالوژیک و تنها در اثر ادراک معانی که توسط این محصولات تداعی می‌شود بدون اینکه از قبل برنامه‌ای برای خرید آن‌ها داشته باشند اقدام به خرید کنند.

در بازارهای رقابتی امروز، کاهش میزان سهم بازار به دلیل وجود رقبای قدرتمند و وجود محصولات جانشین به یکی از دغدغه‌های اصلی برای بنگاههای تجارتی تبدیل شده است. در این شرایط یکی از راههایی که می‌تواند به بازاریابان جهت افزایش سهم بازار یاری رساند ایجاد تمایز در محصول است. در این راستا محصولات نوستالوژیک می‌توانند به عنوان یک فرصت و مزیت رقابتی محسوب شوند؛ بطوری‌که تمرکز بر آن‌ها و پاسخ عاطفی به این گونه محصولات در تصمیمات خرید می‌تواند یکی از راههای ایجاد تمایز باشد (Ju, Kim, Chang & Bluck, 2016). مسئله اینجا است که مدیران بازاریابی چگونه می‌توانند مصرف‌کنندگان را به خرید این نوع محصولات سوق دهنند بگونه‌ای که از این طریق بتوانند سهم بازار خود را افزایش دهند؟

برای حل این مساله، این پژوهش در صدد دست‌یابی به اهداف زیر می‌باشد:

۱. شناسایی و انتخاب متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک.
۲. تبیین شدت تاثیرگذاری و تاثیرپذیری بین متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک.
۳. تعیین وزن و میزان اهمیت متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک.
۴. سطح‌بندی و تعیین رابطه بین متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک.

برای دست‌یابی به اهداف فوق، از طریق مطالعات نظری و مصاحبه با خبرگان، متغیرهایی شناسایی و با روش دلفی فازی انتخاب شدند؛ سپس با تکنیک دیمتل فازی^۲ شدت تاثیرگذاری و تاثیرپذیری بین متغیرهای موثر

1. Impulse Buying

2. Fuzzy Decision Making Trial And Evaluation (Fuzzy DEMATEL)

بصورت کمی مشخص و از ترکیب دیمتل با فرآیند تحلیل شیکه‌ای^۱ و بصورت فازی وزن و میزان اهمیت آن متغیرها تعیین شدن و از تکنیک معادلات تفسیری ساختاری^۲ برای سطح‌بندی و تعیین روابط بین متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک بهره گرفته شده است.

۲. مبانی نظری پژوهش

۱-۱. خریدهای برنامه‌ریزی نشده

در پژوهشی Bellini, Cardinali & Grandi (2016) سه گروه از خریداران را شناسایی کردند: گروه اول "خریداران بدون آمادگی قبلی" هستند و شامل افرادی می‌شوند که قبل از ورود به فروشگاه هیچ گونه فعالیت مرتبط با خرید را انجام نداده‌اند. گروه دوم "خریداران آماده" هستند و به افرادی اطلاق می‌شود که یک یا دو فعالیت مرتبط با خرید را قبل از ورود به فروشگاه انجام داده‌اند. در نهایت، گروه سوم "خریداران حرفه‌ای" هستند. این افراد سه یا چند فعالیت مرتبط با خرید را قبل از ورود به فروشگاه انجام داده‌اند.

به نظر می‌رسد گروه اول (مشتریان بدون آمادگی قبلی) بیشتر تحت تاثیر محیط فروشگاه و ویژگی‌های محصول قرار می‌گیرند و درصد بالایی از آن‌ها خریدهای بدون برنامه را انجام می‌دهند که به وسیله (موقعیت محصول در قفسه) و یا جذابیت بسته‌بندی و یا سایر عوامل جذاب، به خرید هدایت می‌شوند و گروه دوم و سوم با توجه به انجام فعالیت‌های مرتبط با خرید قبل از ورود به فروشگاه، بیشتر خریدهای خود را برنامه‌ریزی می‌کنند و کمتر تحت تاثیر محیط فروشگاه قرار می‌گیرند. مطالعات نشان می‌دهد که وجود رابطه قابل توجهی بین "میزان آمادگی" و "رفتار خرید در فروشگاه" وجود دارد که متأثر از عوامل درون فروشگاهی می‌شود. پس هر چقدر میزان آمادگی قبل از خرید (قبل از ورود به فروشگاه) در مصرف‌کنندگان کمتر باشد خریدهای برنامه‌ریزی نشده آن‌ها بیشتر خواهد بود؛ بنابراین خریدهای برنامه‌ریزی نشده، خریدهایی هستند که معمولاً در افراد با آمادگی قبلی کمتر که بیشتر تحت تاثیر محیط فروشگاه قرار می‌گیرند و با دیدن یک‌سری از محصولات بدون این که از قبل در لیست خریدشان وجود داشته باشد و یا اطلاعاتی را در مورد آن‌ها جمع‌آوری کرده باشند بدون ارزیابی جایگزین‌های متعدد و به طور عمده پس از تأثیرپذیری از محرک‌های درون فروشگاهی و در مدت‌زمانی بسیار کوتاه رخ می‌دهد .(Bellini, Grazia & Maria, 2017, Bellini et al. 2016, Geetha & Bharadhwaj, 2016)

۲-۲. محصولات نوستالوژیک

واژه نوستالوژی را نخستین بار هافر در سال ۱۶۸۸ در رساله دکتری خود استفاده کرد. او نوستالوژی را "اشتیاقی حسرت‌بار برای بازگشت به خانه" و "غم غربت" معنی کرد (Sedikides, 2006). تحقیقات نشان داده است نوستالوژی، حس عاطفی مثبت را در افراد تحریک می‌کند و کاپلان مدعی بود شادی، لذت و هیجانی که نوستالوژی القا می‌کند به ذهنیت افراد جهت می‌دهد (Wildschut, Sedikides, Arndt & Routledge, 2006, Sedikides, 2006). حس نوستالوژی به اشکال مختلفی نمود پیدا می‌کند که در کنار حس نوستالوژی کودکی، نوستالوژی روستا، نوستالوژی سرزمین مادری و نوستالوژی کهن‌گرایی، حس نوستالوژی مدرنیته یکی از اشکال مهم آن می‌باشد؛ بطوری که افراد را از فضای محدود مدرنیته خارج می‌کند و آن‌ها را به فضای پست‌مدرن

1. Analytical Network process(ANP)

2. Interpretative-structural modeling(ISM)

می‌برد جایی که ارزش‌ها، عواطف، احساسات، آینه‌های انسانی و خصلت‌های فردی به رسمیت شمرده می‌شوند (Seyyed Javadin & Esfidani, 2017).

بطورکلی می‌توان گفت محصولات نوستالوژیک محصولاتی هستند که یادآور خاطرات تلخ و شیرین گذشته برای افرادی است که درگذشته محصول را دیده یا از آن استفاده کرده‌اند و یا برای افرادی که برای اولین بار این محصولات را می‌بینند از طریق یادآوری گذشته، جذابیت ایجاد می‌کند که می‌توانند به عنوان نوعی محرك برای خرید محسوب شوند مانند کالاهایی با طرح و برندهای قدیمی و یا فضاهای سنتی (Ju et al., 2016, Fathii, Elahii, & Saffari, 2018).

۲-۳. پیشینه پژوهش

در پژوهشی (Shaah Puri et al., 2018) با استفاده از روش معادلات ساختاری و رگرسیون چندگانه تعديل شده به این نتیجه رسیدند که ویژگی‌های معاشرتی فروشنده‌گان و فضای داخلی فروشگاه بر رفتار خرید ناگهانی تاثیر مثبت دارند. در پژوهشی (Amiri, Mossadegh & Sanaei (2018) با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری به این نتیجه رسیدند که عامل جاذبه‌های دیداری، تأثیر مثبتی بر لذت درکشده دارند و لذت درکشده نیز بر گرایش و اصرار به خرید بدون برنامه تأثیر مثبتی می‌گذارد. در پژوهشی (Nategh pour & Asad pour (2017) برای شناسایی و رتبه‌بندی عوامل موثر بر خرید آنی، با استفاده از روش تحلیل سلسه‌مراتبی فازی به این نتیجه رسیدند که اولویت‌بندی عوامل موثر به ترتیب شامل عوامل فردی، روانشناسی، فضای فروشگاه، طراحی فروشگاه، عوامل بازاریابی، عوامل موقعیتی، عوامل مربوط به محصول، شرایط فروش، امکانات و خدمات و نیروی انسانی می‌باشد.

در پژوهشی (Sohrabi, Samadi & Yousefi fard (2015) با استفاده از روش معادلات ساختاری به این نتیجه رسیدند که چهار عامل اصلی موثر بر رفتار خرید ناگهانی رابطه معناداری دارند و در بین ابعاد مربوط به عوامل اصلی، همه آن‌ها بجز سن، لذت از خرید، ترفیعات بازاریابی، طراحی محصول و عزت نفس با رفتار خرید ناگهانی رابطه معنی‌داری داشتند.

در پژوهشی (Nazari & Baghdadi (2013) با استفاده از روش همبستگی و رگرسیون به این نتیجه رسیدند که عوامل مرتبط با کالا و ویژگی‌های فردی، تأثیر زیادی بر میزان خریدهای آنی آنلاین¹ دارند در عوض تأثیر ویژگی‌های محیطی، موقعیتی و روش‌های پیشبرد بر خرید آنی، مورد تائید قرار نگرفتند.

در پژوهشی (Maleki Minh Bashi, Karimnia & Soltani (2015) با بهره‌بردن از مدل SOR به این نتایج دست یافتند که رابطه مثبت بین ادراک مصرف‌کننده از ویژگی‌های محیط خردمندی و واکنش هیجانی مثبت به این ویژگی‌ها وجود دارد؛ علاوه بر آن، میان واکنش‌های هیجانی مثبت به ویژگی‌های محیط خردمندی و رفتار خرید آنی نیز رابطه مثبت وجود دارد.

در پژوهشی (Bellini et al., 2017) با استفاده از روش معادلات ساختاری به این نتایج دست یافتند که تمایل‌های پیش از خرید بطور مستقیم بر خریدهای برنامه‌ریزی‌نشده تأثیر می‌گذارند و متغیرهای شخصیتی (لذت از خرید و تمایل به خریدهای بدون برنامه) از طریق تأثیر مثبت بر اصرار خرید، بر خریدهای برنامه‌ریزی‌نشده تأثیر می‌گذارند و در نهایت، سطوح بالاتر اصرار خرید به سطوح بالاتری از خرید بدون برنامه منجر می‌شود.

1. Online Impulse Buying

در پژوهشی Jacqueline et al., (2012) با استفاده از روش همبستگی به این نتیجه دست یافتند که ویژگی‌های محصول، ۵۰٪ بیشتر از ویژگی‌های خردهفروشی بر خرید برنامه‌ریزی نشده تأثیر دارند و از سه ویژگی محصول مورد بررسی، ماهیت لذتی محصول، بیشترین تأثیر را بر خرید برنامه‌ریزی نشده دارد و از ویژگی‌های خردهفروشی، راهبرد قیمت‌گذاری بالا-پائین تأثیر بیشتری بر خرید برنامه‌ریزی نشده دارد.

در پژوهشی Chang, Eckman & Yan (2011) با کاربرد مدل SOR و روش معادلات ساختاری به این نتیجه دست یافتند که ویژگی‌های محیطی فروشگاه بر واکنش هیجانی مثبت مؤثر است و واکنش هیجانی مثبت بر رفتار خرید آنی مؤثر است و انگیزه لذت‌جویی در مصرف‌کننده به عنوان میانجی میان ویژگی‌های محیطی و واکنش هیجانی مثبت عمل می‌کند.

در پژوهشی Mihic & Kursan (2010) با استفاده از روش همبستگی به این نتیجه دست یافتند که بسیاری از عوامل موقعیتی، رفتار خرید ناگهانی را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ همچنین خریدارانی که به صورت ناگهانی خرید می‌کنند از طریق فعالیت‌های تبلیغاتی، دوستی، مهارت کارکنان فروش، موقعیت فروشگاه و رایحه جذاب به خرید تحریک می‌شوند و افراد همراه آنان در خرید نیز می‌توانند رفتار خرید و انتخاب آن‌ها را تحت تأثیر قرار دهند و تا حدی محرک رفتار خرید ناگهانی باشند.

در پژوهشی Tendai & Crispen (2009) با استفاده از روش معادلات ساختاری به این نتیجه دست یافتند که محیط داخلی فروشگاه بر خرید آنی مؤثر است و در میان عوامل مؤثر بر خریدهای آنی، کوپن‌ها، نمایش درون فروشگاهی، تبلیغات، رفتار کارکنان و قیمت، مهمترین عوامل هستند و در میان افراد فقیر عواملی که ماهیت اقتصادی دارند مثل قیمت و کوپن اهمیت بیشتری دارند و ۶۲ درصد افرادی که خریدهای آنی را انجام می‌دهند زیر ۳۰ سال دارند.

با بررسی پیشینه پژوهش‌های انجام شده؛ همچنین با مطالعه ادبیات نظری، می‌توان اظهار کرد که در زمینه خریدهای برنامه‌ریزی نشده، هر کدام از محققین یک سری از متغیرها را شناسایی کرده اما هیچ کدام از آن‌ها طی یک پژوهش جامع به شناسایی روابط بین متغیرها، تعیین شدت اثرگذاری و اثربازی، میزان اهمیت و سطح بندی آن‌ها نپرداخته است و در هیچ کدام از پژوهش‌ها مطالعه‌ای بر روی محصولات نوستالوژیک صورت نگرفته است؛ بنابراین هنوز شکاف پژوهشی در این زمینه وجود دارد و این پژوهش با شناسایی و تحلیل روابط بین متغیرها؛ همچنین با تأکید بر محصولات نوستالوژیک با استفاده از تکنیک‌های یادشده درصد این است که این شکاف پژوهشی را کاهش دهد. پس از مطالعه ادبیات و پیشینه پژوهش‌های مرتبه، متغیرهای مؤثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک شناسایی شد که پس از غربال‌گری فازی متغیرهای باقی‌مانده به همراه تعاریف آن‌ها در جدول ۱ آمده است.

جدول (۱). متغیرهای اثرگذار بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک پس از غربال‌گری فازی

ردیف	عوامل	تعریف متغیرها	منابع
۱	اندازه فروشگاه	وسعت فروشگاه از لحاظ فضایی، تعداد و تنوع محصول؛ بگونه‌ای که مشتری بتواند به راحتی در فروشگاه گشته و گذارد.	Nikbakht et al., (2016)
۲	محیط فروشگاه	عواملی مانند در معرض دید بودن محصول، چیدمان و طراحی، دکوراسیون، نور، رنگ، موسیقی، رایحه و... محیط فروشگاه را تشکیل می‌دهند.	Nategh pour & Asad pour (2017)
۳	رفتار فروشنده‌گان	رفتار دوستانه کارکنان فروشگاه، راهنمایی فروشنده، ویژگی‌های معاشرتی و نحوه برخورد فروشنده‌گان و نحوه پاسخ‌گویی آن‌ها، چگونگی رفتار فروشنده‌گان را نشان می‌دهند.	Shaah Puri et al., (2018)
۴	تکنیک‌های ترویجی	تکنیک‌های ترویجی می‌توانند شامل تخفیف‌های خرید، ارائه کالاهای رایگان، علامت‌های تبلیغاتی، نصب پوسترها، ترفیعات فروش و... باشند.	Nategh pour & Asad pour (2017), Anant Jyoti Badgaiyan & Verma (2015)
۵	عوامل موقعیتی	مشتری در چه موقعیتی قرار دارد؟ (زمان دردسترس، پول دردسترس، تنهایی به خریدر فتن، قصد خرید و...).	Chen & Yao (2018), Shaah - Puri et al., (2018), Sohrabi et al., (2015)
۶	رفاه اقتصادی	میزان درآمد و بودجه مشتری، استفاده از کارت‌های اعتباری در خرید، میزان مصرف خانوار و... متغیرهای رفاه اقتصادی می‌باشند.	Nategh pour & Asad pour (2017), Anant Jyoti Badgaiyan & Verma (2015)
۷	جنسیت و سن	واکنش خانم‌ها و آقایان در برخورد با محصولات نوستالوژیک چگونه است؟ آیا متغیرهای سن و جنسیت می‌توانند بر خرید برنامه‌ریزی نشده این‌گونه محصولات تاثیرگذار باشند؟	Fathii, Elahii & Saffari (2018), Nikbakht et al., (2016)
۸	تعامل‌های اجتماعی	تکرار تجارب و خاطرات خوش از طریق روابط دوستانه با دیگران و تعامل با دوستان اتفاق می‌افتد.	Amiri et al., (2018), Xiang, Zheng, Lee & Zhao (2016)
۹	بازارگردی	بازارگردی شامل گشت و گذار مشتری در فروشگاه و پرس‌وجو از دوستان و آشنایان پیش از خرید می‌باشد.	Rahimizadeh, Haddadian & Esfahani (2015), Mihic & Kursan (2010)
۱۰	نوستالوژی برانگیخته	یادآوری خاطرات تلخ و شیرین گذشته (برای افرادی که در گذشته محصول را دیده با از آن استفاده کرده‌اند) و تحریک حس نوستالوژی (ایجاد جذابیت از طریق یادآوری گذشته (برای افرادی که برای اولین بار محصول را می‌بینند)).	Meyer (2010)
۱۱	تمایل‌های پیش از خرید	تمایل‌های پیش از خرید شامل میزان آماده‌سازی مشتری قبل از خرید	Bellini et al., (2017), Geetha & Bharadhwaj (2016)

عوامل	ردیف	تعریف متغیرها	منابع
در فروشگاه می‌باشد.	۱۲	آشنایی با عامل نوستالوژیکی	Fathii et al., (2018), Meyer (2010)
وجود کالاها و برندهای نوستالوژیک آشنا در فروشگاهها می‌تواند باعث تداعی حس نوستالوژی در افراد شوند.	۱۳	حس نامنی شخصی	Ghobadi Lamkouee, Dehdashti Shahrokh & Saleh Ardestani (2019)
ترس، نارضایتی، اضطراب و عدم اطمینان و عدم ارزشمندی می‌توانند منجر به ایجاد حس نامنی شخصی در افراد شوند و ممکن است افراد جهت رفع این حس رو بیاورند به کالاهایی که با دیدن آن‌ها خاطرات خوب گذشته برایشان زنده می‌شود (کالاهای نوستالوژیک).	۱۴	ویژگی‌های شخصیتی	Chen et al.(2018), Bellini et al., (2017)
طرح محصول شامل بسته‌بندی، چگونگی طراحی، شکل ظاهری و اندازه محصول می‌باشد.	۱۵	طرح محصول	Taiqandi (2017)
در این شیوه شرکت محصولات خود را در یک دوره زمانی بلندمدت البته بدون تغییر در کمیت و کیفیت، با یک قیمت عرضه می‌کند و فشارهای تورمی و فشارهای هزینه‌ای توسط شرکت تحمل و به شکل‌های دیگر این‌گونه فشارها مدیریت می‌شوند و از این طریق ارتباط کالا را با گذشته، بیشتر مورد تاکید قرار می‌دهند.	۱۶	قیمت‌گذاری میراثی	Spайд (2013)
بازی‌های دوران کودکی، شخصیت‌های محبوب داستان‌های دوران کودکی، عکس‌های تاریخی (سیاه و سفید)، رنگ‌های سپا (قرمز قهوه‌ای) و... از جاذبه‌های نوستالوژیک هستند.	۱۷	جاذبه‌های نوستالوژیک	Taiqandi (2017)
سن برندهای مدت‌زمانی است که نام تجاری وجود داشته است. مصرف‌کنندگان اغلب به سن نام تجاری به عنوان جوان‌تر یا مسن‌تر بودن آن فکر می‌کنند.	۱۸	سن برندهای	Doostar, Akbari & Makarmi (2015)

۳. روش‌شناسی پژوهش

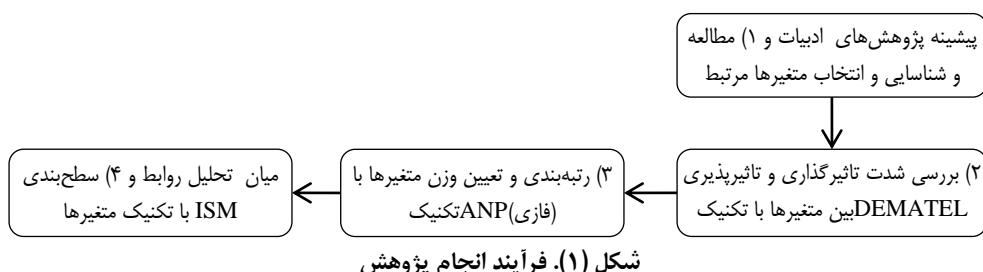
این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، از نظر جمع‌آوری داده‌ها از نوع تحقیقات توصیفی- اکتشافی است و از نظر طرح ترکیبی، طرح متوالی اکتشاف‌پذیر می‌باشد یعنی ابتدا داده‌های کیفی از طریق مصاحبه جمع‌آوری و پس از آن تحلیل شده‌اند. به لحاظ روش‌شناسی، این پژوهش در دو بخش کیفی و کمی انجام شده است. در بخش کیفی از ابزار مصاحبه عمیق با خبرگان استفاده شده و در بخش کمی نیز از ابزار پرسشنامه محقق‌ساخته که بر اساس متغیرهای بدست آمده از مرحله کیفی بوده، استفاده شده است. اعتبار درونی پرسشنامه‌ها با روش روایی محتوایی بررسی شد. پایایی پرسشنامه دلفی نیز از طریق حد آستانه، کنترل و بررسی شد که در آن اختلاف نظرهای خبرگان در دو مرحله از پاسخ‌گویی کمتر از ۰/۲٪ انتخاب شد و پایایی پرسشنامه سنجش شدت اثرات برای حل

دیمتل، تحلیل شبکه و معادلات ساختاری تفسیری از طریق کنتربول سازگاری درونی بر اساس اصل بولین ($1+1=1$) و $(1\times 1=1)$ کنتربول شده است.

برای تحلیل داده‌ها از روش‌های دلفی فازی برای انتخاب متغیرها، دیمتل فازی برای تعیین شدت تاثیرگذاری و تاثیرپذیری، تحلیل شبکه فازی برای تعیین وزن و اهمیت متغیرها و از معادلات ساختاری تفسیری جهت تعیین ساختار سلسله‌مراتبی و تحلیل تعامل استفاده شده است.

جامعه آماری این پژوهش ۱۵ نفر خبره می‌باشدند که از استادی دانشگاهی، مدیران و کارشناسان حوزه بازاریابی در شهر تهران به روش گلوله بر夫ی و دردسترس انتخاب شده‌اند. خبرگان دارای ویژگی‌هایی همچون تدریس در دانشگاه، تجربه کاری حداقل ۱۰ سال در حوزه بازاریابی، مدیریت بازاریابی شرکت‌های تولیدی، پژوهشگر و دارای انگیزه کافی برای پاسخ‌گویی می‌باشند.

فرآیند انجام این پژوهش شامل چهار مرحله بوده که در شکل ۱ ارائه گردیده است.

۱-۳. تکنیک دیمتل

این تکنیک در سال ۱۹۷۱ در موسسه ژنو با تألیف ایجاد گردید. تکنیک دیمتل روشی است جامع برای طراحی و تحلیل مدل‌های ساختاری روابط علت و معلولی در بین متغیرهای یک سیستم پیچیده؛ به‌گونه‌ای که سیستم‌های پیچیده را در نظر می‌گیرد و به مقایسه مستقیم شدت تاثیرگذاری و تاثیرپذیری بین متغیرهای موجود در آن می‌پردازد (Lee, 2008; Hu, Yen & Tsai, 2008). همچنین این تکنیک می‌تواند شدت تاثیرگذاری و تاثیرپذیری بین متغیرها را بصورت امتیاز عددی، معین نماید (Wu, 2008). نتایج حاصل از بکارگیری تکنیک دیمتل می‌تواند برای دو هدف مورد استفاده قرار گیرد: اول اینکه نتایج حاصل از تکنیک معادلات ساختاری تفسیری را تائید نماید و دوم این که نتایج حاصل از تکنیک معادلات ساختاری تفسیری را بهبود بخشد (Safdary Ranjbar, Mansour & Azami, 2015).

۲-۳. تکنیک تحلیل شبکه

تکنیک تحلیل شبکه اولین بار توسط ساعتی در سال ۱۹۸۰ برای کمک به تصمیم‌گیری‌های چندمعیاره ارائه شد و برای برطرف کردن ابهام مسائل تصمیم‌گیری نیز می‌توان از تکنیک تحلیل شبکه فازی استفاده کرد (Taylan, 2014; Bafail, Abdulaal & Kabli, 2014). روش تحلیل شبکه برای محاسبه وزن نسبی معیارها بر اساس مجموعه‌ای از روابط سلسله‌مراتبی و درونی بین معیارها کاربرد دارد (Yeh & Huang, 2014).

۳-۳. تکنیک معادلات ساختاری تفسیری

تکنیک معادلات ساختاری تفسیری توسط وارفیلد در سال ۱۹۷۳ برای اولین بار ارائه گردید (Warfield, 2005). در این تکنیک، مجموعه‌ای از عناصر متفاوت در قالب یک مدل سیستماتیکی جامع ساختاردهی می‌شوند و مسئله بصورت الگوی طراحی شده دقیق بصورت نمودار ترسیم می‌شود. این تکنیک یک مدل تفسیری است بطوری که در آن گروهی از خبرگان تصمیم می‌گیرند که آیا و چگونه عناصر مرتبط هستند و مدل ساختاری است از جهت این که بر اساس رابطه، ساختار را از اجزای پیچیده بیرون می‌کشد و به روش مدل‌سازی، روابط خاص و ساختار کلی را بصورت نمودار توضیح می‌دهد. مدل‌سازی ساختاری تفسیری یک تکنیک مناسب جهت شناسایی روابط بین متغیرها است که یک مسئله یا یک موضوع را به خوبی تعریف می‌کند؛ همچنین این تکنیک می‌تواند به اولویت‌بندی و تعیین سطح عناصر یک سیستم اقدام و به مدیران برای اجرای بهتر مدل طراحی شده، کمک بسیار شایانی کند (Ghanbari & Safaii Shakib, 2017). شایان ذکر است که گام‌های تکنیک‌های فوق در منابع مرتبط بطور کامل آمده است.

۴. تحلیل داده‌ها

۴-۱. شناسایی و انتخاب متغیرها

برای شناسایی متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک به مرور ادبیات نظری و پیشینه پژوهش‌های مرتبط پرداخته شد؛ سپس با نظرات خبرگان برخی از متغیرها اضافه، حذف و یا ادغام شدند. پس از آن پرسشنامه‌ای با طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت تهیه و خبرگان به میزان اهمیت هر یک از متغیرهای شناسایی شده پاسخ دادند و داده‌های جمع‌آوری شده با روش دلفی فازی غربال‌گری شدند. غربال‌گری در سه دور نظرسنجی انجام شد که در طی آن ۱۳ متغیر از ۳۱ متغیر مدل مفهومی نهایی پژوهش حذف گردید. در جدول ۲ متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک ارائه و کدگذاری شده است.

جدول (۲). کد گذاری متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک

کد	زیر عوامل	عوامل اصلی
C _{۱۱}	محیط فروشگاه	ویژگی‌های فروشگاه
C _{۱۲}	اندازه فروشگاه	C _۱
C _{۱۳}	رفتار فروشنده‌گان	
C _{۱۴}	تکنیک‌های ترویجی	
C _{۲۱}	عوامل موقعیتی	ویژگی‌های فردی
C _{۲۲}	رفاه اقتصادی	C _۲
C _{۲۳}	جنسيت و سن	
C _{۲۴}	تعامل‌های اجتماعی	
C _{۲۵}	بازارگردی	
C _{۳۱}	نوستالوژی برانگیخته	ویژگی‌های روانشناختی
C _{۳۲}	تمایل‌های پیش از خرید	C _۳
C _{۳۳}	آشنایی با عامل نوستالوژیکی	

کد	زیر عوامل	عوامل اصلی
C _{۳۴}	حس نالمنی شخصی	
C _{۳۵}	ویژگی‌های شخصیتی	
C _{۴۱}	طرح محصول	ویژگی‌های محصول
C _{۴۲}	قیمت‌گذاری میراثی	C _۴
C _{۴۳}	جادبه‌های نوستالژیک	
C _{۴۴}	سن برند	

۴-۲. بررسی شدت تاثیرگذاری و تاثیرپذیری میان متغیرها بصورت کمی با تکنیک دیمتل فازی
 برای انجام تکنیک دیمتل فازی، در اولین مرحله نیاز به تشکیل ماتریس تصمیم اثرات مستقیم فازی است. بدین منظور خبرگان به پرسشنامه مقایسات زوجی میزان تأثیر متغیرهای اثرگذار بر یکدیگر بر اساس طیف مطرح شده بصورت تاثیر خیلی زیاد (۳) با اعداد فازی (۱، ۱، ۷۵، ۰/۰)، تاثیر زیاد (۳) با اعداد فازی (۱، ۰، ۷۵، ۰/۵)، تاثیر کم (۲) با اعداد فازی (۰/۷۵، ۰/۵، ۰، ۰/۰)، تاثیر بسیار کم (۱) با اعداد فازی (۰/۵، ۰، ۰/۲۵، ۰) و بدون تاثیر (۰) با اعداد فازی (۰/۰، ۰، ۰، ۰/۰) پاسخ دادند؛ سپس میانگین حسابی نظرات محاسبه و ماتریس روابط مستقیم فازی برای متغیرهای اصلی (جدول ۳) و زیرمتغیرها (جدول ۴) تشکیل شد.

جدول (۳). ماتریس شدت اثر مستقیم فازی متغیرهای اصلی بر یکدیگر

C _۱	C _۲	C _۳	C _۴	C _۱
(۰/۲۵، ۰/۵، ۰، ۰/۷۵)	(۰/۳۵، ۰/۶، ۰/۰/۸۵)	(۰/۱، ۰/۰/۳، ۰/۰/۵۵)	(۰/۰، ۰، ۰)	C _۱
(۰/۴۵، ۰/۷، ۰/۰/۹)	(۰/۶۵، ۰/۹، ۱)	(۰/۰، ۰، ۰)	(۰/۴، ۰/۵۵، ۰/۰/۸۵)	C _۲
(۰/۱۵، ۰/۰/۴، ۰/۰/۶۵)	(۰/۰، ۰، ۰)	(۰/۰/۵، ۰/۰/۳، ۰/۰/۵۵)	(۰/۰/۵، ۰/۰/۳، ۰/۰/۵۵)	C _۳
(۰/۰، ۰، ۰)	(۰/۶۵، ۰/۰/۹، ۱)	(۰/۰، ۰/۲، ۰/۰/۴۵)	(۰/۰/۵، ۰/۰/۷۵، ۰/۰/۹۵)	C _۴

جدول (۴). ماتریس شدت اثر مستقیم فازی زیرمتغیرها بر یکدیگر

C _{۱۱}	C _{۱۲}	C _{۱۳}	C _{۱۴}	C	C _{۱۱}	C _{۱۲}	C _{۱۳}
(۰/۰، ۰، ۰)	(۰/۰/۴۵، ۰/۰/۷، ۰/۰/۹)	(۰/۰/۶، ۰/۰/۸۵، ۱)	(۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸، ۱)	...	۰/۰/۶، ۰/۰/۸۵	۰/۰/۶۵، ۰/۰/۸۵	۰/۰/۷، ۰/۰/۹
۰/۰/۷، ۰/۰/۹۵	(۰/۰، ۰، ۰)	(۰/۰/۶، ۰/۰/۸۵، ۱)	(۰/۰/۶۵، ۰/۰/۹، ۱)	...	(۰/۰/۴، ۰/۰/۶۵، ۰/۰/۹)	۰/۰/۸، ۰/۰/۹۵	۰/۰/۱۴، ۰/۰/۹
(۰/۰/۴)						(۰/۰/۸)	(۰/۰/۴)
(۰/۰/۳، ۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸)	(۰/۰/۷، ۰/۰/۹۵)	(۰/۰، ۰، ۰)	(۰/۰/۵۸، ۰/۰/۷۵)	...	۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸	۰/۰/۷۵، ۰/۰/۹۵	۰/۰/۷۵، ۰/۰/۹
(۰/۰/۴۵، ۰/۰/۷، ۰/۰/۹)	(۰/۰/۷، ۰/۰/۹۵)	(۰/۰/۴۵، ۰/۰/۷، ۰/۰/۹)	(۰/۰، ۰، ۰)	...	۰/۰/۶، ۰/۰/۸۵	(۰/۰/۴، ۰/۰/۶۵، ۰/۰/۹)	۰/۰/۷، ۰/۰/۹
(۰/۰/۴۵)						(۰/۰/۷۵)	(۰/۰/۴۵)
(۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸، ۱)	(۰/۰/۶، ۰/۰/۸۵)	(۰/۰/۵۵، ۰/۰/۷۵)	(۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸)	...	۰/۰/۷۵، ۰/۰/۹۵	۰/۰/۷، ۰/۰/۹۵	۰/۰/۶۵، ۰/۰/۹
(۰/۰/۴۵)	(۰/۰/۲۵)	(۰/۰/۴)	(۰/۰/۳)	(۰/۰/۳)	(۰/۰/۵)	(۰/۰/۴۵)	(۰/۰/۴)
(۰/۰/۷، ۰/۰/۸۵)	(۰/۰/۳۵، ۰/۰/۶، ۰/۰/۸)	(۰/۰/۳۵، ۰/۰/۶، ۰/۰/۸)	(۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸۵)	...	(۰/۰/۴، ۰/۰/۶۵، ۰/۰/۹)	۰/۰/۷، ۰/۰/۸۵	۰/۰/۶۵، ۰/۰/۸۵
(۰/۰/۴۵)						(۰/۰/۴۵)	(۰/۰/۴)
(۰/۰/۴، ۰/۰/۶۵)	(۰/۰/۳، ۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸)	(۰/۰/۲، ۰/۰/۴۵، ۰/۰/۷)	(۰/۰/۴۵، ۰/۰/۷)	...	(۰/۰/۴، ۰/۰/۶۵، ۰/۰/۹)	۰/۰/۵، ۰/۰/۷۵	۰/۰/۵، ۰/۰/۸۵
(۰/۰/۱۵)						(۰/۰/۴۵)	(۰/۰/۳۵)
(۰/۰/۴، ۰/۰/۶۵)	(۰/۰/۵، ۰/۰/۰/۷۵)	(۰/۰/۶، ۰/۰/۰/۸۵)	(۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸)	...	۰/۰/۷، ۰/۰/۹۵	۰/۰/۵، ۰/۰/۷۵	۰/۰/۵۵، ۰/۰/۸
(۰/۰/۱۵)	(۰/۰/۲۵)	(۰/۰/۳۵)	(۰/۰/۳)	(۰/۰/۳)	(۰/۰/۴۵)	(۰/۰/۴۵)	(۰/۰/۴)

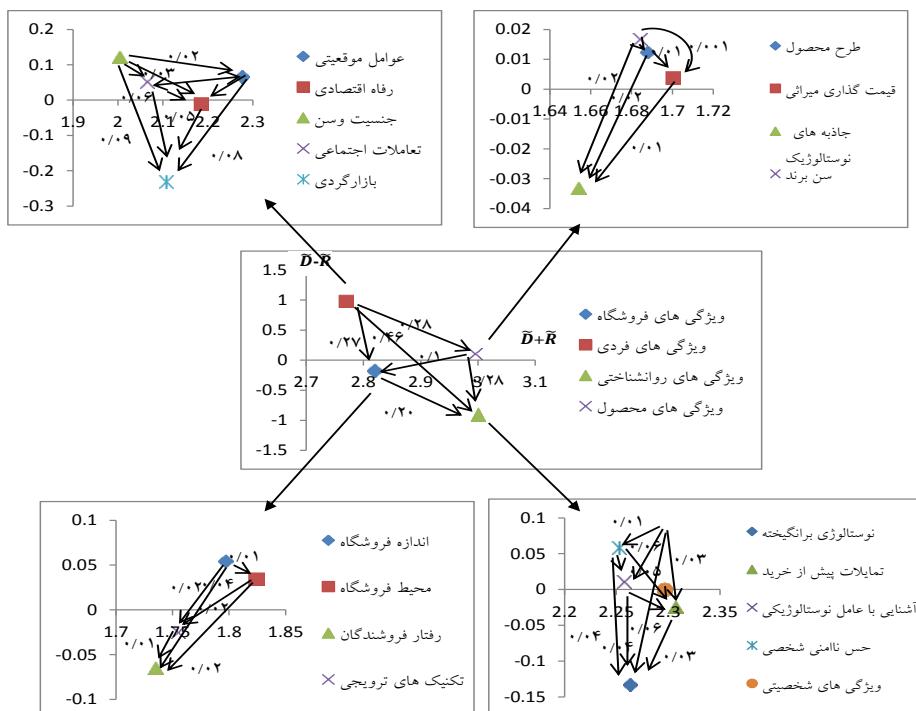
C _{۴۴}	C _{۴۳}	C _{۴۲}	C _{۴۱}	C _{۴۰}	C _{۳۹}	C _{۳۸}
(۰/۰۵۲، ۰/۱۴، ۰/۸)	(۰/۰۴۴، ۰/۱۳، ۰/۸)	...	(۰/۰۳۹، ۰/۱۲، ۰/۷۷)	(۰/۰۴۲، ۰/۱۳، ۰/۷۹)	(۰/۰۴۵، ۰/۱۳، ۰/۷۷)	C _{۳۷}
(۰/۰۴۲، ۰/۱۳، ۰/۷۹)	(۰/۰۴۳، ۰/۱۳، ۰/۷۹)	...	(۰/۰۳۵، ۰/۱۲، ۰/۷۷)	(۰/۰۳۹، ۰/۱۲، ۰/۷۸)	(۰/۰۳۵، ۰/۱۲، ۰/۷۶)	C _{۳۸}
(۰/۰۵، ۰/۱۴، ۰/۷۹)	(۰/۰۵۳، ۰/۱۴، ۰/۸)	...	(۰/۰۳۶، ۰/۱۲، ۰/۷۷)	(۰/۰۴۳، ۰/۱۳، ۰/۷۸)	(۰/۰۳۷، ۰/۱۲، ۰/۷۶)	C _{۳۹}
(۰/۰۵۲، ۰/۱۴، ۰/۸۲)	(۰/۰۵۸، ۰/۱۵، ۰/۸۳)	...	(۰/۰۴۸، ۰/۱۴، ۰/۸)	(۰/۰۵، ۰/۱۴، ۰/۸۲)	(۰/۰۵۱، ۰/۱۴، ۰/۸)	C _{۴۰}
(۰/۰۳۳، ۰/۱۲، ۰/۷۸)	(۰/۰۴، ۰/۱۳، ۰/۷۹)	...	(۰/۰۳۸، ۰/۱۲، ۰/۷۷)	(۰/۰۴۴، ۰/۱۳، ۰/۷۸)	(۰/۰۳۸، ۰/۱۲، ۰/۷۶)	C _{۴۱}
(۰/۰۴۲، ۰/۱۳، ۰/۷۸)	(۰/۰۳۷، ۰/۱۲، ۰/۷۸)	...	(۰/۰۴۴، ۰/۱۳، ۰/۷۷)	(۰/۰۳۲، ۰/۱۲، ۰/۷۷)	(۰/۰۲۹۰، ۰/۱۱، ۰/۷۵)	C _{۴۲}
(۰/۰۳۸، ۰/۱۲، ۰/۷۵)	(۰/۰۱۷، ۰/۰۸، ۰/۷۱)	...	(۰/۰۳۴، ۰/۱۱، ۰/۷۳)	(۰/۰۳۷، ۰/۱۲، ۰/۷۵)	(۰/۰۴۶، ۰/۱۲، ۰/۷۴)	C _{۴۳}
(۰/۰۱۸، ۰/۰۹، ۰/۷۳)	(۰/۰۴۳، ۰/۱۳، ۰/۷۹)	...	(۰/۰۳۹، ۰/۱۲، ۰/۷۷)	(۰/۰۴۵، ۰/۱۳، ۰/۷۸)	(۰/۰۴۲، ۰/۱۳، ۰/۷۶)	C _{۴۴}

در ادامه، جمع مقادیر سطر (\tilde{D}) و ستون (\tilde{R}) از ماتریس شدت نسبی روابط مستقیم و غیرمستقیم فازی محاسبه و میزان تعامل و اهمیت ($\tilde{D} + \tilde{R}$) و شدت اثرگذاری و اثربذیری خالص ($\tilde{D} - \tilde{R}$) برای هر عضو (i) بدست آمد. در جدول ۷ نتایج محاسبات بصورت دی‌فازی آمده است.

جدول (۷). مقادیر اولویت نفوذگذاری ($\tilde{D} - \tilde{R}$) و اولویت در اهمیت ($\tilde{D} + \tilde{R}$)

اولویت در اهمیت ($\tilde{D} + \tilde{R}$)		اولویت نفوذگذاری ($\tilde{D} - \tilde{R}$)			
ویژگی‌های روانشناختی	۳	ویژگی‌های فردی	۰/۹۷۵	اثرگذار	عوامل اصلی
ویژگی‌های محصول	۲/۹۹۵	ویژگی‌های محصول	۰/۱۱		
ویژگی‌های فروشگاه	۲/۸۲	ویژگی‌های فروشگاه	-۰/۱۷۵	اثربذیر	
ویژگی‌های فردی	۲/۷۷	ویژگی‌های روانشناختی	-۰/۹۰۹		
محیط فروشگاه	۱/۸۲	اندازه فروشگاه	۰/۰۵۵	اثرگذار	ویژگی‌های فروشگاه
اندازه فروشگاه	۱/۸	محیط فروشگاه	۰/۰۳۵		
تکنیک‌های ترویجی	۱/۷۵	تکنیک‌های ترویجی	-۰/۰۲	اثربذیر	
رفتار فروشنده‌گان	۱/۷۳	رفتار فروشنده‌گان	-۰/۰۷		
عوامل موقعیتی	۲/۲۷	جنسیت و سن	۰/۱۲۲	اثرگذار	ویژگی‌های فردی
رفاه اقتصادی	۲/۱۸	عوامل موقعیتی	۰/۰۶۶		
بازارگردی	۲/۱۰۸	تعامل‌های اجتماعی	۰/۰۵۲		
تعامل‌های اجتماعی	۲/۰۶۶	رفاه اقتصادی	-۰/۰۱	اثربذیر	
جنسیت و سن	۲/۰۰۴	بازارگردی	-۰/۰۲۳		
تمایل‌های پیش از خرید	۲/۳۰۷	ویژگی‌های شخصی	۰/۰۸۸	اثرگذار	ویژگی‌های روانشناختی
ویژگی‌های شخصی	۲/۲۹۷	حس نامنی شخصی	۰/۰۵۹		
نوستالوژی برانگیخته	۲/۲۶۳	آشنایی با عامل نوستالوژیکی	۰/۰۱۱		
آشنایی با عامل نوستالوژیکی	۲/۲۵۸	تمایل‌های پیش از خرید	-۰/۰۲	اثربذیر	
حس نامنی شخصی	۲/۲۵۳	نوستالوژی برانگیخته	-۰/۱۳		ویژگی‌های محصول
قیمت‌گذاری میراثی	۱/۷	سن بند	۰/۰۱۷	اثرگذار	
طرح محصول	۱/۶۸۸	طرح محصول	۰/۰۱۲		
سن بند	۱/۶۸۴	قیمت‌گذاری میراثی	۰/۰۰۴		
جادیه‌های نوستالوژیک	۱/۶۵۴	جادیه‌های نوستالوژیک	-۰/۰۳	اثربذیر	

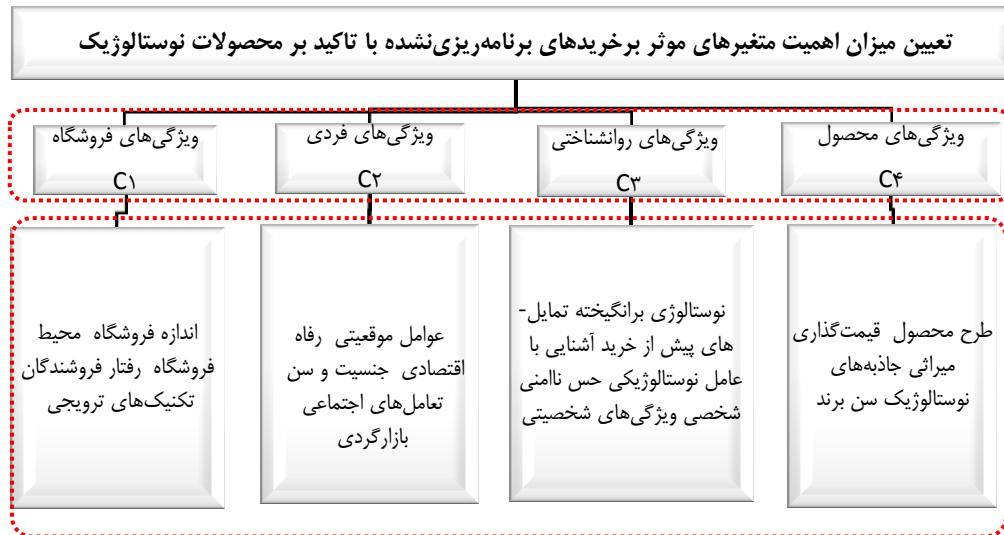
بر اساس نتایج جدول ۷، در بین متغیرهای اصلی، متغیر "ویژگی‌های فردی" با بیشترین مقدار $\tilde{D}_i - \tilde{R}_i$ برابر با ۰/۹۷۵ اولویت اول در نفوذگذاری را دارد؛ به عبارتی موجب هدایت سیستم می‌شود؛ همچنین متغیر "همچنین متغیر" ویژگی‌های روانشناسنی" با کمترین مقدار $\tilde{R}_i - \tilde{D}_i$ برابر با ۰/۹۰۹ بیشترین اثرپذیری را دارد؛ بنابراین در بین متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک، ویژگی‌های فردی بیشترین نقش را دارند. ویژگی‌های فردی بر ویژگی‌های محصول تاثیرگذار هستند؛ همچنین ویژگی‌های محصول بر ویژگی‌های فروشگاه موثر می‌باشند و ویژگی‌های فروشگاه بر ویژگی‌های روانشناسنی تاثیرگذار است. در نهایت، روابط ممکن از کلیه روابط مستقیم و غیرمستقیم فازی و شدت نسبی تاثیرات مستقیم و غیرمستقیم مشخص شد که در شکل ۲، نقشه شبکه روابط آن آمده است.

شکل (۲). دیاگرام شدت نسبی تاثیرگذاری و تاثیرپذیری مستقیم و غیرمستقیم متغیرها و زیرمتغیرها

۴-۳. تعیین وزن و میزان اهمیت متغیرها با روش تحلیل شبکه فازی

در این بخش، مدل با ساختار شبکه‌ای پژوهش ترسیم شد که در شکل ۳ آمده است. این مدل نتیجه غربال‌گری متغیرها توسط خبرگان است و به روش دلفی فازی ترسیم شده است. در این مدل بین تمامی متغیرها و زیرمتغیرها رابطه وجود دارد.

شکل (۳). مدل با ساختار شبکه‌ای پژوهش

از آن جایی که در این پژوهش از روش ترکیبی دیمتل- تحلیل شبکه برای وزن دهی استفاده شده است؛ بنابراین ماتریس شدت نسبی روابط مستقیم و غیرمستقیم فازی از روش دیمتل فازی برای تشکیل سوپر ماتریس موزون فازی نرمالیزه شد و بعد از نرمالیزه شدن، سوپر ماتریس موزون (جدول ۸) از طریق رابطه $\lim_{K \rightarrow \infty} (W^{\alpha})^K$ در توان ۱۱ همگرا شده و ماتریس حددار تشکیل شد و بر اساس آن وزن و میزان اهمیت متغیرها و زیرمتغیرها بدست آمد و در جدول ۹ ترتیب میزان اهمیت متغیرها و زیرمتغیرها به همراه وزن آن‌ها آمده است.

جدول (٨). سوپر ماتریس موزون فازی

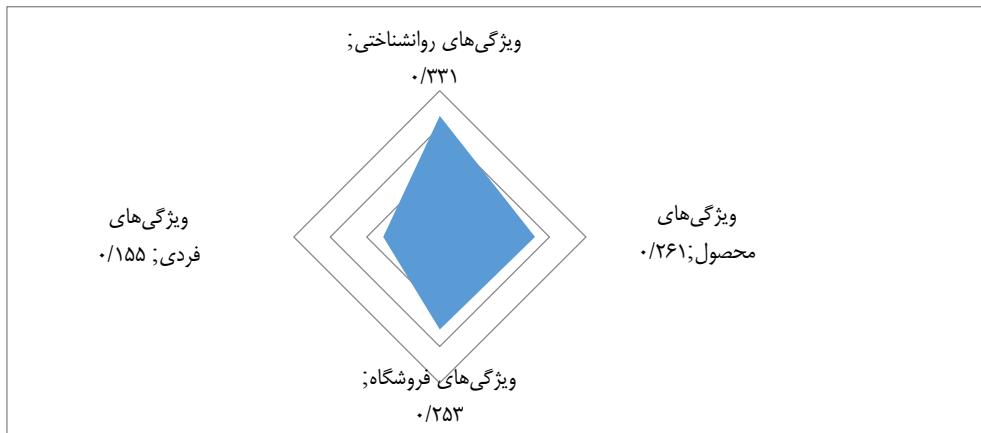
C _{ff}	C _{fr}	C _{..}	C _{rf}	C _{rr}
(+/+Λ ₄ .. /+Λ ₃ .. /+Λ ₂)	(+/+Λ .. /+Λ ₃ .. /+Λ ₂)	...	(+/+Ω ₂ .. /+Ω ₁ .. /+Ω ₄)	(+/+Ω .. /+Ω ₂ .. /+Ω ₃)
(+/+Λ ₅ .. /+Λ ₁ .. /+Λ ₂)	(+/+Ω ₁ .. /+Ω ₂ .. /+Ω ₃)	...	(+/+Ω ₃ .. /+Ω ₂ .. /+Ω ₁)	(+/+Ω ₁ .. /+Ω ₃ .. /+Ω ₂)
(+/+Λ ₇ .. /+Λ ₁ .. /+Λ ₂)	(+/+Λ ₉ .. /+Λ ₈ .. /+Λ ₇)	...	(+/+Ω ₂ .. /+Ω ₃ .. /+Ω ₅)	(+/+Ω ₁ .. /+Ω ₂ .. /+Ω ₄)
(+/+Λ ₆ .. /+Λ ₄ .. /+Λ ₂)	(+/+Λ ₈ .. /+Λ ₃ .. /+Λ ₂)	...	(+/+Ω ₃ .. /+Ω ₄ .. /+Ω ₅)	(+/+Ω ₂ .. /+Ω ₃ .. /+Ω ₄)
(+/+Λ ₇ .. /+Λ ₆ .. /+Λ ₅)	(+/+Ω ₂ .. /+Ω ₅ .. /+Ω ₄)	...	(+/+Ω ₄ .. /+Ω ₅ .. /+Ω ₈)	(+/+Ω ₃ .. /+Ω ₇ .. /+Ω ₆)
(+/+Λ ₁ .. /+Λ ₈ .. /+Λ ₆)	(+/+Ω ₇ .. /+Ω ₁ .. /+Ω ₆)	...	(+/+Ω ₃ .. /+Ω ₇ .. /+Ω ₈)	(+/+Ω ₂ .. /+Ω ₇ .. /+Ω ₆)
(+/+Λ ₈ .. /+Λ ₇ .. /+Λ ₆)	(+/+Ω ₁ .. /+Ω ₆ .. /+Ω ₅)	...	(+/+Ω ₉ .. /+Ω ₇ .. /+Ω ₈)	(+/+Ω ₈ .. /+Ω ₆ .. /+Ω ₅)
(+/+Λ ₆ .. /+Λ ₈ .. /+Λ ₇)	(+/+Ω ₈ .. /+Ω ₅ .. /+Ω ₄)	...	(+/+Ω ₅ .. /+Ω ₈ .. /+Ω ₆)	(+/+Ω ₄ .. /+Ω ₆ .. /+Ω ₅)
(+/+Λ ₅ .. /+Λ ₆ .. /+Λ ₈)	(+/+Ω ₅ .. /+Ω ₄ .. /+Ω ₈)	...	(+/+Ω ₆ .. /+Ω ₈ .. /+Ω ₉)	(+/+Ω ₉ .. /+Ω ₅ .. /+Ω ₆)
(+/+Λ ₈ .. /+Λ ₉ .. /+Λ ₇)	(+/+Ω ₉ .. /+Ω ₇ .. /+Ω ₆)	...	(+/+Ω ₈ .. /+Ω ₉ .. /+Ω ₇)	(+/+Ω ₇ .. /+Ω ₈ .. /+Ω ₉)
(+/+Λ ₁ .. /+Λ ₉ .. /+Λ ₈)	(+/+Ω ₁ .. /+Ω ₈ .. /+Ω ₇)	...	(+/+Ω ₉ .. /+Ω ₁ .. /+Ω ₈)	(+/+Ω ₈ .. /+Ω ₉ .. /+Ω ₁)
(+/+Λ ₉ .. /+Λ ₈ .. /+Λ ₇)	(+/+Ω ₉ .. /+Ω ₇ .. /+Ω ₆)	...	(+/+Ω ₈ .. /+Ω ₉ .. /+Ω ₇)	(+/+Ω ₇ .. /+Ω ₈ .. /+Ω ₉)

C _{۴۴}	C _{۴۳}	C..	C _{۱۲}	C _{۱۱}	C _{۴۴}
(۰/۱۱۶، ۰/۰۷۶، ۰/۰۵۸)	(۰/۱۲۵، ۰/۰۷۸، ۰/۰۵۸)	...	(۰/۰۶۴، ۰/۰۷۱، ۰/۰۵۸)	(۰/۰۵۵، ۰/۰۶۸، ۰/۰۶۶)	C _{۴۴}
(۰/۱۱۲، ۰/۰۷۵، ۰/۰۵۷)	(۰/۱۲۷، ۰/۰۷۹، ۰/۰۶۸)	...	(۰/۰۶۲، ۰/۰۷۱، ۰/۰۶۸)	(۰/۰۶۲، ۰/۰۷، ۰/۰۶۷)	C _{۴۵}
(۰/۰۱۶، ۰/۰۳۷، ۰/۰۵۲)	(۰/۰۱۹، ۰/۰۴۰، ۰/۰۵۳)	...	(۰/۰۱۸، ۰/۰۸۲، ۰/۰۷۱)	(۰/۰۹۳، ۰/۰۷۸، ۰/۰۷)	C _{۴۱}
(۰/۰۲، ۰/۰۴، ۰/۰۵۲)	(۰/۰۱۷، ۰/۰۳۹، ۰/۰۵۲)	...	(۰/۰۸۴، ۰/۰۷۷، ۰/۰۷۱)	(۰/۰۷۶، ۰/۰۷۲، ۰/۰۶۹)	C _{۴۲}
(۰/۰۲، ۰/۰۴، ۰/۰۵۲)	(۰/۰۰۹، ۰/۰۲۸، ۰/۰۴۹)	...	(۰/۰۹۲، ۰/۰۷۸، ۰/۰۷۱)	(۰/۱۱۴، ۰/۰۸۳، ۰/۰۷)	C _{۴۳}
(۰/۰۰۹، ۰/۰۲۸، ۰/۰۴۹)	(۰/۰۲۱، ۰/۰۴۱، ۰/۰۵۳)	...	(۰/۰۹۹، ۰/۰۸، ۰/۰۷۱)	(۰/۰۹۲، ۰/۰۷۸، ۰/۰۷)	C _{۴۴}

جدول (۹). وزن و اهمیت متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تاکید بر محصولات نوستالوژیک

اولویت	زیر عوامل	کد	وزن
۱	نوستالوژی برانگیخته	C _{۳۱}	۰/۰۶۹۸
۲	تمایل‌های پیش از خرید	C _{۳۲}	۰/۰۶۸۵
۳	جاده‌های نوستالوژیک	C _{۴۳}	۰/۰۶۵۶
۴	طرح محصول	C _{۴۱}	۰/۰۶۵۵
۵	آشنایی با عامل نوستالوژیکی	C _{۳۳}	۰/۰۶۵۴
۶	قیمت‌گذاری میراثی	C _{۴۲}	۰/۰۶۵۳
۷	سن برند	C _{۴۴}	۰/۰۶۴۴
۸	محیط فروشگاه	C _{۱۲}	۰/۰۶۴
۹	حس نامنی شخصی	C _{۳۴}	۰/۰۶۳۹
۱۰	ویژگی‌های شخصیتی	C _{۳۵}	۰/۰۶۳۵
۱۱	تکنیک‌های ترویجی	C _{۱۴}	۰/۰۶۳۴
۱۲	اندازه فروشگاه	C _{۱۱}	۰/۰۶۳
۱۳	رفتار فروشنده‌گان	C _{۱۳}	۰/۰۶۳
۱۴	بازارگردی	C _{۲۰}	۰/۰۳۴۲
۱۵	عوامل موقعیتی	C _{۲۱}	۰/۰۳۴۹
۱۶	رفاه اقتصادی	C _{۲۲}	۰/۰۳۲۳
۱۷	تعامل‌های اجتماعی	C _{۲۴}	۰/۰۲۸۴
۱۸	جنسيت و سن	C _{۲۳}	۰/۰۲۷
۱	جمع		۱

همان‌گونه که جدول ۹ نشان می‌دهد، زیرمتغیر "نوستالوژی برانگیخته" بیشترین وزن و موثرترین زیرمتغیر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تاکید بر محصولات نوستالوژیک می‌باشد. شکل ۴ نمودار اولویت متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تاکید بر محصولات نوستالوژیک برای متغیرهای اصلی را نشان می‌دهد. بر اساس شکل ۴، در بین متغیرهای اصلی، متغیر ویژگی‌های روانشناسخی با وزن نهایی ۰/۳۳۱ بیشترین اهمیت را در این گونه خریدها دارد.

شکل (۴). وزن و اولویت متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک

۴-۴. سطح‌بندی و تحلیل روابط میان متغیرها با تکنیک معادلات ساختاری تفسیری

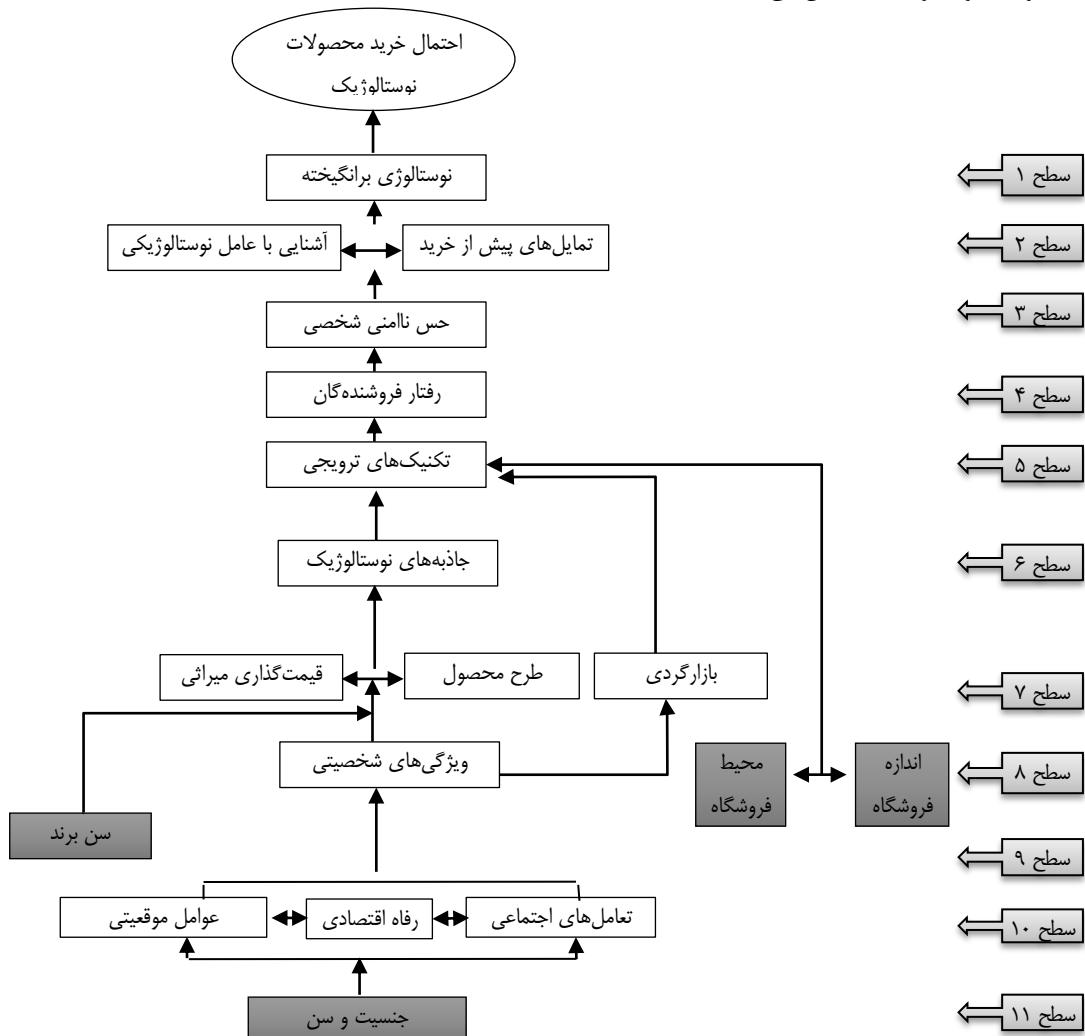
برای حل مدل ساختاری تفسیری، در ابتدا بر اساس نظرات ۱۵ خبره که بر میزان اثربداری هر یک از متغیرها بر یکدیگر پاسخ داده بودند ماتریس ساختاری روابط درونی متغیرها^۱ (SSIM) تشکیل شد که در جدول ۱۰ آمده است.

جدول (۱۰). ماتریس SSIM

۱۸	۱۷	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۲۵	۱۸	۱۹	۲۴	۲۷	۵۲	۵۴	۴۸	۲۳	۲۳	۲۱	۲۸	۲۵	۲۷	۴۵	۴۵	۴۵	۰	۱
۲۴	۲۵	۲۳	۲۰	۲۱	۴۹	۴۸	۴۵	۲۸	۲۸	۲۵	۳۴	۲۷	۱۵	۴۸	۵۲	۰	۴۵	۲
۲۳	۲۴	۲۵	۲۳	۲۷	۴۸	۵۶	۴۶	۱۸	۱۸	۲۴	۲۶	۲۳	۲۷	۲۴	۰	۲۰	۲۷	۳
۲۴	۲۸	۲۶	۲۵	۱۷	۴۷	۲۷	۴۵	۲۵	۲۵	۱۸	۲۱	۲۰	۲۵	۰	۴۸	۲۴	۲۵	۴
۱۸	۴۹	۵۲	۵۷	۵۳	۵۵	۵۰	۴۵	۴۸	۴۸	۴۹	۱۹	۴۸	۰	۵۲	۵۸	۲۰	۲۴	۵
۱۵	۵۳	۵۱	۴۹	۲۶	۵۴	۴۷	۵۳	۴۷	۴۷	۴۸	۱۹	۰	۳۵	۴۹	۵۲	۲۵	۲۳	۶
۲۴	۵۰	۲۸	۵۶	۴۲	۵۸	۵۴	۵۰	۵۷	۵۷	۴۵	۰	۵۲	۵۰	۲۴	۴۵	۱۹	۲۸	۷
۲۵	۵۷	۵۳	۵۴	۴۷	۴۶	۲۹	۴۹	۵۳	۵۳	۰	۷۷	۴۶	۴۸	۵۳	۴۸	۲۴	۲۶	۸
۱۲	۲۴	۲۵	۲۳	۲۱	۵۲	۵۸	۴۷	۲۵	۰	۲۸	۲۶	۲۸	۲۷	۵۷	۴۳	۱۵	۲۴	۹
۲۳	۱۸	۱۹	۲۵	۲۴	۲۳	۲۴	۵۷	۰	۲۵	۲۴	۲۶	۱۹	۲۵	۲۴	۱۸	۲۷	۲۱	۱۰
۲۷	۲۵	۱۸	۱۹	۲۵	۲۴	۵۴	۰	۷۷	۷۷	۲۵	۲۶	۲۸	۲۱	۲۴	۲۵	۱۸	۲۸	۱۱
۱۸	۲۷	۲۵	۲۳	۲۶	۱۸	۰	۴۹	۲۴	۲۴	۲۶	۲۵	۲۴	۲۰	۱۸	۱۹	۲۳	۲۳	۱۲
۲۵	۲۷	۲۸	۲۶	۲۷	۰	۴۷	۴۷	۲۸	۲۸	۲۱	۳۴	۲۵	۱۶	۱۸	۲۰	۲۴	۲۹	۱۳
۲۳	۴۹	۵۲	۵۴	۰	۵۸	۴۶	۴۵	۵۷	۵۷	۱۵	۱۷	۲۵	۲۷	۴۸	۴۴	۲۶	۲۷	۱۴
۲۴	۵۷	۵۷	۰	۲۷	۵۲	۵۷	۴۹	۲۸	۲۸	۲۷	۲۶	۲۵	۱۸	۵۳	۵۵	۲۵	۲۵	۱۵
۲۵	۵۳	۰	۵۵	۲۵	۵۶	۵۰	۵۷	۱۸	۱۸	۲۰	۲۱	۲۶	۲۵	۴۹	۴۹	۲۷	۱۸	۱۶
۱۹	۰	۲۰	۱۹	۲۶	۴۷	۲۳	۵۴	۱۹	۱۹	۲۵	۱۵	۸	۱۴	۵۴	۴۱	۲۸	۱۷	۱۷
۰	۴۷	۵۶	۴۸	۲۷	۴۵	۴۶	۳۴	۱۵	۱۵	۸	۷	۵	۱۲	۵۳	۴۳	۱۵	۱۵	۱۸

۱ Structural self-interaction matrix

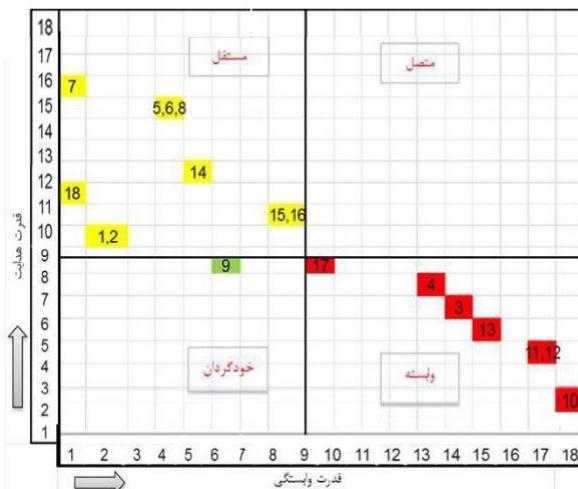
ماتریس دستیابی با تعیین روابط به صورت صفر و یک از روی ماتریس بدست آمد. در این مرحله در حد تاثیر متوسط ۲ پرسشنامه از ۱۵ خبره، حد آستانه را برابر با ۳۰ در نظر گرفته و اعداد جدول SIMM با آن مقایسه شدند. در صورتی که عدد مربوطه در جدول از مقیاس ۳۰ بزرگتر باشد عدد یک و در غیر این صورت عدد صفر بدست می‌آید. پس از آن ماتریس بدست آمده در مرحله قبل با ماتریس واحد جمع شد و ماتریس دستیابی تشکیل شد؛ سپس ماتریس دستیابی به روش قاعده بولین^۱ سازگار شد. در نهایت مجموعه دستیابی و مجموعه پیش‌نیاز برای هر متغیر تعیین و در ۱۱ سطح قرار گرفتند؛ سپس روابط و سطوح متغیرها به شکل مدلی ترسیم شد. نگاره ۵ طراحی مدل ساختار تفسیری جهت سطح‌بندی متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک را نشان می‌دهد.

شکل (۵). مدل ساختاری تفسیری برای متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک

۴-۵. تحلیل قدرت هدایت- وابستگی (میک مک):

در این تحلیل، عوامل بر حسب قدرت هدایت و وابستگی به چهار دسته خودگردان، وابسته، متصل و مستقل تقسیم شدند.

شکل (۶). تحلیل قدرت هدایت- وابستگی (میک مک)

بر اساس شکل ۶، متغیر "بازارگردی" در دسته خودگردان قرار دارد که دارای قدرت هدایت و وابستگی ضعیف است. در دسته وابسته، متغیرهای "رفار فروشنده‌گان"، "تکنیک‌های ترویجی"، "نوستالوژی برانگیخته"، "تمایل‌های پیش از خرید"، "آشنایی با عامل نوستالوژیکی"، "حس نامنی شخصی"، "جادبه‌های نوستالوژیک" قرار دارند که دارای قدرت هدایت کم ولی وابستگی شدید می‌باشند. دسته متصل شامل متغیرهای با قدرت هدایت و وابستگی قوی است. در این پژوهش متغیری در این دسته قرار ندارد و این نشان از آن دارد که متغیرها بطور مستقیم با یکدیگر وابسته هستند. چهارمین دسته شامل متغیرهای مستقل است که دارای قدرت هدایت قوی ولی وابستگی ضعیف می‌باشند. این دسته از متغیرها، بیشترین اثرگذاری را دارند. در این دسته، متغیرهای "سن بزرگ"، "قیمت‌گذاری میراثی"، "طرح محصول"، "ویژگی‌های شخصیتی"، "عامل‌های اجتماعی"، "جنسیت و سن"، "رفاه اقتصادی"، "عوامل موقعیتی"، "محیط فروشگاه" و "اندازه فروشگاه" قرار دارند.

۴-۶. مقایسه نتایج دیمتل، تحلیل شبکه و معادلات ساختاری تفسیری

بر اساس نتایج دیمتل، متغیرهای "ویژگی‌های فردی" و "ویژگی‌های محصول" اثرگذار و هدایت‌گر می‌باشند. نتایج معادلات ساختاری تفسیری نیز نشان داد که اکثر زیرمتغیرهای مربوط به آن متغیرها در دسته مستقل قرار دارند که هدایت‌گر هستند. بطور مثال متغیرهای "جنسیت و سن" از زیرمتغیرهای ویژگی‌های فردی در معادلات ساختاری تفسیری بیشترین هدایت (اثرگذاری) را دارند که در دیمتل نیز با بیشترین شدت اثرگذاری برابر با ۱۲۲٪، اثرگذارترین متغیرها هستند؛ همچنین در دیمتل، متغیرهای "ویژگی‌های روانشناختی" و "ویژگی‌های فروشگاهی"

1 Matrice d'Impacts croises-multiplication appliquee an classment (cross-impact matrix multiplication applied to classification) (MICMAC)

اثرپذیر هستند که در نتایج معادلات ساختاری تفسیری نیز اکثر زیرمتغیرهای مربوط به آن‌ها در دسته وابسته (وابستگی شدید) قرار دارند. بر همین اساس زیرمتغیر "نوستالوژی برانگیخته" با بیشترین شدت اثرپذیری برابر با ۰-۱۳ در دیتمل، اثربازی‌ترین زیرمتغیر است که نتایج مشابه را در معادلات ساختاری تفسیری دارد چرا که دارای بیشترین وابستگی است؛ همچنین در تحلیل شبکه نیز "نوستالوژی برانگیخته" بیشترین وزن و اولین اهمیت را دارد.

مقایسه نتایج حاصل از این سه تکنیک، نشان از تشابه نتایج پژوهش دارد.

۵. نتیجه گیری

در بازارهای رقابتی امروز جایی که میزان عرضه محصول از تقاضای آن بیشتر شده است بنگاه‌ها برای کسب سهم بازار بیشتر باید به دنبال راههایی جهت تمایزکردن محصولات خود باشند و یکی از موضوعات مهمی که در بازارهای امروز مطرح است خریدهای برنامه‌ریزی نشده مصرف‌کنندگان می‌باشد. این گونه خریدها زمانی اتفاق می‌افتد که مصرف‌کنندگان کالاهایی را خریداری کرده‌اند که در لیست (فیزیکی و ذهنی) خرید آن‌ها جای نداشته است. بنگاه‌ها برای این که بتوانند از این نوع خرید مصرف‌کنندگان سهم بازار بیشتری را کسب کنند باید به دنبال ایجاد محرك‌های قوی و ایجاد جذبیت در محصولات خود باشند. در این پژوهش در بحث خریدهای برنامه‌ریزی نشده، تأکید بر محصولات نوستالوژیک است؛ محصولاتی که با توجه به ویژگی منحصر به فرد خود می‌توانند بطور برنامه‌ریزی نشده در سبد کالاهای مصرف‌کنندگان جای بگیرند. سیاری از مصرف‌کنندگان در برخورد با این نوع محصولات با توجه به جذبیتی که برای آن‌ها ایجاد می‌کند مانند یادآوری گذشته، آن‌ها را خریداری می‌کنند؛ بطوری که از قبل برای خرید آن‌ها برنامه‌ای نداشته‌اند.

این پژوهش چهار هدف دارد که در ادامه به نتیجه گیری آن‌ها پرداخته شده است.

هدف اول، شناسایی و انتخاب متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک است. جهت دست‌یابی به این هدف، پس از مطالعات وسیع در ادبیات نظری و پیشینه پژوهش‌های مرتبط؛ همچنین مصاحبه با خبرگان، ۳۱ متغیر شناسایی؛ سپس با نظرات خبرگان و به روش دلفی فازی ۱۸ متغیر موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک غربال گری و انتخاب شدند.

هدف دوم، تعیین شدت تاثیرگذاری و تاثرپذیری بین متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک است. برای دست‌یابی به این هدف از تکنیک دیتمل فازی استفاده شده است. نتایج دیتمل فازی نشان داد متغیرهای "ویژگی‌های فردی"، "ویژگی‌های محصول"، "ویژگی‌های فروشگاه" و "ویژگی‌های روانشناسی" به ترتیب دارای اولویت برای نفوذ در خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک هستند. متغیر "ویژگی‌های فردی" بیشترین اثرگذاری و متغیر "ویژگی‌های روانشناسی" بیشترین اثرپذیری را دارند. این نتیجه نشان می‌دهد که خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک بیشتر تحت تاثیر ویژگی‌های روانشناسی خریدار است که باید سعی شود این متغیر در خریدار تحریک شود. اما آنچه که موجب تحریک بیشتر ویژگی‌های روانشناسی می‌شود ویژگی‌های فردی است؛ بنابراین مدیران بازاریابی باید در بازاریابی محصولات نوستالوژیک، ویژگی‌های فردی را مد نظر قراردهند تا بتوانند ویژگی‌های روانشناسی را در خریداران تحت تاثیر قرار دهند.

هدف سوم، وزن‌دهی و تعیین میزان اهمیت متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک است. نتایج تحلیل شبکه فازی نشان داد که متغیر ویژگی‌های روانشناختی در بین متغیرهای اصلی، بیشترین وزن و اهمیت را دارد؛ همچنین زیرمتغیرهای "نوستالوژی برانگیخته" اهمیت اول، "تمایل‌های پیش از خرید" اهمیت دوم، "جادبهای نوستالوژیک" اهمیت سوم را دارند و سایر زیرمتغیرها در جایگاه بعدی قرار گرفتند. این نتیجه نشان می‌دهد که "نوستالوژی برانگیخته" موجب می‌شود تا یک خریدار به اختلال قوی به خرید محصول نوستالوژیک اقدام کند؛ بنابراین مدیران بازاریابی باید ویژگی‌های روانشناختی را در بازاریابی محصولات خود مدنظر قراردهند تا حس نوستالوژی در خریداران برانگیخته شود. برای بهبود "تمایل‌های پیش از خرید" مدیران بازاریابی می‌توانند از ترفیعات (نصب پوستر، ایجاد فضاهای سنتی، ارائه اطلاعات درباره محصول و...) در فروشگاه استفاده کنند و در طراحی محصولات از متخصصین روانشناسی استفاده شود تا جاذبه‌های نوستالوژیک در آن‌ها به خوبی نمایان شود تا این طریق افراد به خرید تحریک شوند.

هدف چهارم سطح‌بندی و تعیین رابطه میان متغیرهای موثر بر خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک است. برای این منظور از روش معادلات ساختاری تفسیری استفاده شد. نتایج نشان داد که متغیرها در ۱۱ سطح قرار دارند و متغیر "نوستالوژی برانگیخته" در اولین سطح قرار گرفته است؛ بگونه‌ای که متغیرهای سطوح قبل بر این متغیر اثر می‌گذارند که می‌تواند در نهایت منجر به خرید احتمالی شوند؛ همچنین با توجه به مدل طراحی شده، متغیرهای "جنسیت و سن"، "اندازه فروشگاه"، "محیط فروشگاه" و "سن برنده" دارای قدرت هدایت قوی هستند که برای تحریک حس نوستالوژی در افراد برای خرید محصولات نوستالوژیک باید بر این متغیرها بیشتر تمرکز کرد؛ بنابراین مدیران بازاریابی برای تحریک حس نوستالوژی در افراد باید در طراحی راهبردهای بازاریابی، این متغیرها را جزء اولویت‌های خود قرار دهند.

یافته‌های این پژوهش با توجه به استفاده از سه تکنیک یادشده نشان داد که دسته ویژگی‌های روانشناختی دارای بیشترین وزن و اثربخشی دسته می‌باشند که از بین زیرمتغیرهای این دسته، نوستالوژی برانگیخته، تمایل‌های پیش از خرید، آشنایی با عامل نوستالوژیکی و حس نالمنی شخصی در تحلیل میکمک در قسمت متغیرهای وابسته قرار گرفتند و در بین آن‌ها نوستالوژی برانگیخته مهمترین و اثربخشترین زیرمتغیر می‌باشد؛ لذا تمامی زیرمتغیرها باید اثرگذاری بر این زیرمتغیر سامان‌دهی شوند که در نهایت خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک رخ دهد و با توجه به مدل طراحی شده به مدیران بازاریابی پیشنهاد می‌گردد در راهبردهای بازاریابی خود و تولید محصولات نوستالوژیک به جنسیت و سن مشتریان توجه و ویژگی‌های محصول خود را با آن‌ها متناسب کنند چرا که این عوامل، قوی‌ترین عوامل در هدایت مشتریان به سمت خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک هستند؛ بطوریکه خریدهای برنامه‌ریزی نشده با تأکید بر محصولات نوستالوژیک از این متغیرها شروع و به سایر متغیرها سرایت می‌کنند؛ همچنین پیشنهاد می‌گردد به اندازه فروشگاه و محیط فروشگاه نیز توجه شود. معمولاً اندازه فروشگاه یک عامل تعیین‌کننده در این‌گونه خریدها می‌باشد. فروشگاه‌هایی که بزرگ هستند و تنوع محصول بیشتری دارند، اندازه (بزرگی یا کوچکی) فضای فروشگاه می‌تواند به عنوان عاملی باشد که منجر به گشت و گذار بیشتر مشتری و سپری کدن وقت بیشتر در فروشگاه شود و آنچه در مدل نشان داده شده این است که بین "اندازه فروشگاه" و "محیط فروشگاه" رابطه دوطرفه وجود دارد؛ یعنی فروشگاه‌های بزرگتر معمولاً محیط‌های جذاب‌تری دارند و محیط‌های جذاب‌تر فضاهای بزرگتری را می‌طلبند و در توجه به عامل "سن برنده" به مدیران بازاریابی توصیه می‌شود تا از نام‌های تجاری مسن در محصولات

نوستالژیک خود استفاده کنند؛ زیرا منجر به جذابیت بیشتر آن می‌شود و این محصولات را از لحاظ طرح، رنگ و سایر ویژگی‌ها با آن متناسب کنند؛ چرا که برای استفاده از نامهای تجاری مسن بهتر است سایر ویژگی‌های محصول نیز با آن تناسب داشته باشد.

منابع

اصفهانی، میرابراهیم؛ حدادیان، علیرضا؛ رحیمی زاده، حستا (۱۳۹۳). بررسی عوامل مؤثر بر رفتار خرید ناگهانی در فروشگاه‌های زنجیره‌ای مشهد (مطالعه موردی فروشگاه زنجیره‌ای پرومَا)، *تحقیقات بازاریابی نوین*، ۱۵(۴)، ۷۱-۸۴.

امیری، شیما؛ مصدق، محمد جواد؛ ثانی، محمدرضا (۱۳۹۶). رفتار خرید بدون برنامه‌ریزی بر خط مصرف کنندگان در تجارت اجتماعی: نقش تعاملات شبه اجتماعی کاربران (ماله موردنی: کاربران شبکه اینستاگرام)، *مدیریت بازارگانی*، ۳۹-۴۶۳، ۳(۳).

دوستار، محمد؛ اکبری، محسن؛ مکارمی، فاطمه (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین سن نام تجاری و ترجیح نام تجاری با توجه به نقش میانجی سطح نوستالژی مصرف کننده، *تحقیقات بازاریابی نوین*، ۸(۳)، ۴۱-۵۸.

شهرابی، روح‌الله؛ صمدی، عباس؛ یوسفی‌فرد، ارسلان (۱۳۹۳). طراحی و آزمون رفتار خرید ناگهانی مشتریان، دو فصلنامه کاوش‌های مدیریت بازارگانی، ۶(۱)، ۱۴۷-۱۸۰.

سیدجوادی، سید رضا؛ اسفیدانی، محمد رحیم (۱۳۹۵). رفتار مصرف کننده، چاپ ششم، انتشارات دانشگاه تهران.
شاه‌پوری، لیلا؛ یزدانی، ناصر؛ قاضی زاده، مصطفی (۱۳۹۶). بررسی رابطه ویژگی‌های معاشرتی فروشنده‌گان و فضای داخلی فروشگاه با رفتار خرید ناگهانی مشتریان، با تمرکز بر فروشگاه‌های زنجیره‌ای شهریوند در تهران، *فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات بازاریابی نوین*، ۱(۷)، ۷۵-۹۲.

عبدالوند، محمد علی؛ حیدر زاده، کامبیز؛ خلیل حستزاده، سارا (۱۳۹۳). ارزیابی تاثیر عوامل فردی (هیجان و عزت نفس) و آگاهی از محصول جدید بر خرید تفنی کالاهای جدید، *مدیریت توسعه و تحول*، ۱۳-۲۲.

فتحی، فرهاد؛ الهی، علیرضا؛ صفاری، مرجان (۱۳۹۳). مدل ساختاری تاثیرنوتالژی بر تمایل به خرید هاداران فوتبال، *دوفصلنامه مدیریت و توسعه ورزی*، ۱(۸)، ۱۸۶-۱۹۹.

قبادی، تحفه؛ دهدشتی، زهره؛ صالح اردستانی، عباس (۱۳۹۷). تاثیر نامنی شخصی بر رفتار خرید محصولات نوستالژیک، *پژوهش‌های مدیریت در ایران*، ۲۲(۲)، ۱۸۱-۲۰۳.

قنبی، وحید؛ صفائی شکیب، علی (۱۳۹۶). ساختاردهی به مسایل مدیریت کیفیت با رویکرد مدلسازی ساختاری تفسیری، *فصلنامه مدیریت استاندارد و کیفیت*، ۷، ۱-۱۵.

ناطق پور، ابوذر؛ اسدپور، احمدعلی (۱۳۹۵). شناسایی و رتبه بندی عوامل موثر بر خرید آنی در فروشگاه زنجیره‌ای تارا، *پژوهش‌های جدید در مدیریت و حسابداری*، ۱۴، ۱۷۷-۱۹۲.

نظری، محسن؛ بغدادی، مرجان (۱۳۹۲). شناسایی و بررسی عوامل تاثیرگذار بر خریدهای آنی آنلاین در فروشگاه‌های تخفیف گروهی در ایران، *مدیریت فناوری اطلاعات*، ۱۶، ۲۲۳-۲۳۹.

نیکبخت، محمد جواد؛ مشبکی، اصغر؛ خدادادحسینی، سید حمید (۱۳۹۴). بررسی تأثیر عوامل آنی گرایی خریدار و عوامل درون فروشگاهی بر خرید آنی در فروشگاه‌های زنجیره‌ای، مدیریت بازرگانی، ۷(۴)، ۹۸۵-۱۰۰۴.

References

- Abdolvand, M., Heidar zadeh, K., & Hassan zadeh, S. (2015). Evaluation of the effect of individual factors (emotion and self-esteem) and knowledge of the new product on the Impulse Buying of new goods. *Development and Evolution Magazine*, Special Issue, 13-22. (In Persian).
- Amiri, Sh., Mossadegh, M. J., & Sanaei, M. (2018). Online Impulse Buying behavior consumers in social business: the role of user interaction interactions (case study: Intagram network users). *Business Management Magazine*, 9 (3), 463-484. (In Persian).
- Badgaiyan, A. J., & Verma, A. (2015). Does urge to buy impulsively differ from impulsive buying behaviour? Assessing the impact of situational factors. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 22, 145-157.
- Bellini, S., Cardinali, M.G., Grandi, B. (2016). Does shopping preparation influence consumer buying decisions? *Int. Bus. Res.* 9, 10.
- Bellini, S., Cardinali, M. G., & Grandi, B. (2017). A structural equation model of impulse buying behaviour in grocery retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 36, 164-171.
- Chang, H. J., Eckman, M., & Yan, R. N. (2011). Application of the Stimulus-Organism-Response model to the retail environment: the role of hedonic motivation in impulse buying behavior. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 21(3), 233-249.
- Chen, C. C., & Yao, J. Y. (2018). What drives impulse buying behaviors in a mobile auction? The perspective of the Stimulus-Organism-Response model. *Telematics and Informatics*, 35(5), 1249-1262.
- Doostar, M., Akbari, M., & Makarmi, F. (2015). Investigating the relationship between brand and brand preferences with respect to the mediator level of consumer nostalgia, *research report*, unpublished, p.10. (In Persian).
- Fathii, F., Elahii, A.R., & Saffari, M. (2018). The structural model of the effect of nostalgia on the desire to buy football fans. *Journal of management and development of sport*, 5(1), 185-200. (In Persian).
- Ghanbari, V., & Safaai Shakib, A. (2017). Structuring Quality Management Issues with Interpretative Structural Modeling Approach. *Quarterly Journal of Extension of Standard and Quality Management*, 7, 1-15. (In Persian).
- Geetha, M., & Bharadhwaj, S. (2016). Impulse buying behavior in India-an overview. *Asian Journal of Business Research*, 6(1), 49-66.
- Ghobadi Lamkouee, T., Dehdashti Shahrokh, Z., & Saleh Ardestani, A. (2019). The effect of personal insecurity on the behavior of buying nostalgic products. *Management Research in Iran*, 22 (2), 180-203. (In Persian).

- Graa, A., Dani-Elkebir, M., & Bensaid, M. (2014). The impact of environmental factors on impulse buying behavior using the Mehrabian and Russell's framework. *Leonardo Journal of Sciences*, 13(24), 101-114.
- Hawkins, D. I., & Mothersbaugh, D. L. (2010). *Consumer behavior: Building marketing strategy*. Boston: McGraw-Hill Irwin, .
- Herabadi, A. G., Verplanken, B., & Van Knippenberg, A. (2009). Consumption experience of impulse buying in Indonesia: Emotional arousal and hedonistic considerations. *Asian Journal of Social Psychology*, 12(1), 20-31.
- Kacen, J. J., Hess, J. D., & Walker, D. (2012). Spontaneous selection: The influence of product and retailing factors on consumer impulse purchases. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 19(6), 578-588.
- Kacen, J. J., & Lee, J. A. (2002). The influence of culture on consumer impulsive buying behavior. *Journal of consumer psychology*, 12(2), 163-176.
- Kim, J. (2003). *College students' apparel impulse buying behaviors in relation to visual merchandising* (Doctoral dissertation, uga).
- Ju, I., Kim, J., Chang, M. J., & Bluck, S. (2016). Nostalgic marketing, perceived self-continuity, and consumer decisions. *Management Decision*.
- Kacen, J. J., Hess, J. D., & Walker, D. (2012). Spontaneous selection: The influence of product and retailing factors on consumer impulse purchases. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 19(6), 578-588.
- Lee, Y. C., Hu, H. Y., Yen, T. M., & Tsai, C. H. (2008). Kano's model and decision making trial and evaluation laboratory applied to order-winners and qualifiers improvement: a study of computer industry. *Information Technology Journal*, 7(5), 702-714.
- Maleki Minh Bashi, M., Karimnia, Z., & Soltani, M. (2015). Impulse Buying in the retail environment under the SOR model studied: Tehran cosmetics stores. *Consumer Behavior Studies*, 2(2), 45-59. (In Persian).
- Mattila, A. S., & Wirtz, J. (2001). Congruency of scent and music as a driver of in-store evaluations and behavior. *Journal of retailing*, 77(2), 273-289.
- Meyer, K. C. (2010). *Sport nostalgia: An examination of familiarity and intended behavior* (Doctoral dissertation, The Ohio State University).
- Mihic, M., & Kursan, I. (2010). Assessing the situational factors and impulsive buying behavior: Market segmentation approach. *Management: journal of contemporary management issues*, 15(2), 47-66.
- Nategh pour, A., & Asad pour, A.A. (2017). Identification and ranking of effective factors on Impulse Buying in Tara chain stores. *Journal of new research in management and accounting*, 14, 177-192. (In Persian).
- Nazari, M., & Baghdadi, M. (2013). Identifying and Investigating Factors Affecting On Online Impulse Buying in Group Discount Stores in Iran. *Information Technology Management*, 116, 223-239. (In Persian).
- Nikbakht, M.J., Khodadad Hosseini, S.H., Moshabaki, A. (2016). Investigating the Effect Anneism buyer Factors and In-Store on Impulse Buying in Chain Stores. *Business Management Magazine, Faculty of Management, Tehran University*, 4, 985-1004. (In Persian).

- Puccinelli, N. M., Goodstein, R. C., Grewal, D., Price, R., Raghbir, P., & Stewart, D. (2009). Customer experience management in retailing: understanding the buying process. *Journal of retailing*, 85(1), 15-30.
- Rahimi zadeh, H., Haddadian, A.R., & Esfahani, M.A. (2015). Investigating the Factors Affecting Impulse Buying in Mashhad Chains (A Case Study of Promah Chain Store). *Journal of New Marketing Research*, 4 (15), 71-84. (In Persian).
- Safdary Ranjbar, M. , Mansour, s., & Azami, A. (2015). Prioritizing and Analyzing the Interaction among Factors Effective on the Success of New Product Development projects by ISM and Dematel. *Operation and production Managament*, 6(1), 149-170.
- Shaah Puri, L., Yazdani, N., & Ghazi zadeh, M. (2018). Investigate the relationship between Sellers Social affairs features and the interior of the store with the Impulse Buying behavior of customers, focusing on citizen chain stores in Tehran. *Journal of New Marketing Research*, 1 (24), 75-92. (In Persian).
- Seyyed Javadin, S. R., & Esfidani, M.A. (2017). Consumer Behavior. 6th edition, Tehran University Publishers. (In Persian).
- Sedikides, C. (2006). Self and Affect: The Case of Nostalgia. Affect in social thinking and behavior. *Frontiers in social psychology*. New York, NY: Psychology Press.
- Sohrabi, R., Samadi, A., & Yousefi fard, A. (2015). Design and testing the Impulse Buying behavior of customers. *Journal of Business Management Exploration*, 6 (11), 147-180. (In Persian).
- Spaid, B. I. (2013). Profiting from our past: evoking nostalgia in the retail environment. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 23(4), 418-439.
- Taiqandi, p. (2017). Use of nostalgia sensation in branding, research report, not published, 16. (In Persian).
- Taylan, O., Bafail, A. O., Abdulaal, R. M., & Kabli, M. R. (2014). Construction projects selection and risk assessment by fuzzy AHP and fuzzy TOPSIS methodologies. *Applied Soft Computing*, 17, 105-116.
- Tendai, M., & Crispin, C. (2009). In-store shopping environment and impulsive buying. *African journal of marketing management*, 1(4), 102-108.
- Warfield, J. (2005). Developing interconnection matrices in structural modeling, *IEEE Transactions on Systems. Man and Cybernetics*, 4(1), 81-67.
- Wildschut, T., Sedikides, C., Arndt, J., & Routledge, C. (2006). Nostalgia: content, triggers, functions. *Journal of personality and social psychology*, 91(5), 975-993.
- Wu, W. W. (2008). Choosing knowledge Management strategies by using a combined ANP and Dematel Approach. *Expert Systems with Applications*, 35(3), 828-835.
- Xiang, L., Zheng, X., Lee, M. K., & Zhao, D. (2016). Exploring consumers' impulse buying behavior on social commerce platform: The role of parasocial interaction. *International journal of information management*, 36(3), 333-347.
- Yeh, T. M., & Huang, Y. L. (2014). Factors in determining wind farm location: Integrating GQM, fuzzy DEMATEL, and ANP. *Renewable Energy*, 66, 159-169.

نویسنده‌گان این مقاله:

حامد عرب احمدی؛ دانشجوی ترم آخر دکتری تخصصی رشته مدیریت بازارگانی-بازاریابی با معدل ۱۹/۷۱، مؤلف ۱۷ مقاله در علمی در سمینارهای ملی و بین‌المللی می‌باشد. دارای ۸ سال سابقه تدریس در دانشگاه و در حال حاضر به عنوان مدرس مدعو در دانشگاه و حسابرس ارشد مالیاتی در اداره امور مالیاتی شهرود اشتغال داردند.

سید عبدالله حیدریه؛ دارای مدرک دکترای تخصصی مدیریت تولید و عملیات و استادیار پایه ۲۱ دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان در رشته مدیریت هستند. و بیش از ۲۰ سال سابقه تدریس در مقطع لیسانس تا دکتری رشته‌های مدیریت صنعتی و بازارگانی را دارند. دارای بیش از ۱۰ مقاله علمی پژوهشی و ISI و ۷۰ مقاله در سمینارهای بین‌المللی و ملی و دو عنوان کتاب هستند. تأسیس نمایندگی سازمان مدیریت صنعتی در استان سمنان را در کارنامه خود دارند. و به عنوان مشاور تولیدی و بازارگانی با واحدهای صنعتی و تجاری همکاری می‌نمایند.

یونس وکیل الرعایا؛ دارای دکتری کارآفرینی و رئیس مرکز تحقیقات کارآفرینی، ایده پردازی و تجاری سازی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان می‌باشد. ایشان دارای بیش از ۲۰ سال تجربه در سازمانها، شرکت‌ها و دانشگاه‌ها بویژه در زمینه توسعه کارآفرینی صنایع کوچک است. از نامبرده تا کنون ده‌ها مقاله ISI و علمی پژوهشی منتشر شده و مولف نزدیک به ۲۰ عنوان کتاب در زمینه کسب و کار و تجارت می‌باشد. همچنین، وکیل الرعایا تجربه ملاقات بیش از ۳۰ دانشگاه در کشورهای مختلف را در رزومه خود دارد. وی بطور مساله محور مجری ده‌ها پژوهه ملی و استانی بوده است.

